

Yleisen edunvalvonnan kehittämistyöryhmä kokous 1/2021

Aika 21.1.2021 klo 10 -14.30

1. Lupa-asiat; kuultavana Hanna Tikkala, lupaprosessin omistaja

Toiminta kuten muidenkin prosessien, on valtakunnallista. Tiimissä on keskimäärin 13 esittelijää ja 4 ratkaisijaa.

Tikkala toi lupien hakemisesta esiin

- lupahakemukset ovat ruuhkaantuneet ja jonoja pyritään lyhentämään kaikkien mahdollisuuksien mukaan, ruuhkaa aiheuttaa muun ohella se, että hakemukset täytyy kirjata manuaalisesti ohjelmaan ja se vie paljon resurssia
- käsittelyaikatavoite on 35 päivää ja toteutuma on nyt 55 päivää, joskin se vaihtelee paljon
- Elsa/Edvard kehitys alkaa ja tavoite on, että kesäkuun loppuun mennessä lupahakemukset voidaan tehdä sähköisesti
- työjonoissa ovat: kaupat, perinnöt ja muut ja kauppaluvat ovat kiireellisimmät, tämä on tiedostettu
- jonosta otetaan yleensä vanhemmasta päästä, alueella ei merkitystä eli käsittelijä ei voi valita tai priorisoida ”oman ”alueensa hakemuksia, vaikka ne saattaisivat olla tuttuja päämiehiä maistraatin ajalta
- toiveena on, että hakemus on mahdollisimman täydellinen kaikkine liitteineen, se nopeuttaa ja sujuvoittaa käsittelyä
- keskeneräinen hakemus ei takaa jonossa parempaa paikkaa, ei siis kannata laittaa hakemusta keskeneräisenä ajatuksella, että liitteitä toimitetaan jälkikäteen
- kiirehtiä saa, jos perustelu hyvä, voivat ottaa jonosta, jos on todellinen kiire ja taloudellinen vahinko voisi olla päämiehelle uhkana
- yksittäinen virkamies ei voi juuri vaikuttaa ruuhkaan, koska resurssi on rajallinen ja kiinni ylemmistä tahoista
- esittelijöille/ratkaisijoille on tullut sähköpostiin hyvin kärkeästä palautetta ja toivotaan, että kritiikki ja palaute lähetetään esimiehille eikä esittelijälle, joka ei voi määräänsä enempää tehdä => välttämätön ja asiallinen palaute siis Hanna Tikkalalle lupa-asioissa.

Työryhmän puolelta toivottiin edelleen, että lupapäätöksessä näkyisi vireille tulon päivämäärä.

Yleiselle edunvalvonnalle on tullut huomattavasti vuotta 2019 vähemmän uusia päämiehiä. Syynä näyttäisi todennäköisimmin olevan se, että tarve on kasaantunut eikä se, että tarve olisi vähentynyt. Edunvalvontatoimistoihin kaivataan tietoja vireillä olevista asioista, että pystyttäisiin varautumaan mahdolliseen uusien päämiesten tulvaan

Muuta DVV:ltä

- Vuoden 2020 tileille voi hakea lisääaikaa, mutta perusteet pitää olla hyvät. Lähtökohta on, että ne annetaan säädetyssä ajassa. Omaisuusluettelo, ensimmäiset tilit ja päätöstitit tulee tehdä ajallaan, niille ei anneta määräajan pidennystä. Päätöstitit saadaan ehkä syksyllä Elsaan.
- Luovutettujen päämiesten tilien laskuja on tullut edunvalvontatoimistoihin ohjelmista riippuvien syiden johdosta ja osittain virheellisesti. Kuolinpesille kuuluneita laskuja myös tullut edunvalvontaan. Näiden osalta toivotaan ymmärrystä ja laskun voi toimittaa eteenpäin oikeaan paikkaan kierrättämättä sitä DVV:n kautta, jos kyse yksittäistapauksista.

2. Velkojen ja tulojen kirjaaminen

- Edunvalvontatoimistoissa on nyt erilaisia käytäntöjä ja kunkin toimiston käytäntö on vanhan valvovan maistraatin hyväksymä tilintarkastuksessa. Nyt kun tilit tarkastetaan valtakunnallisesti, pitäisi sähköisessä tilissä (ja muissakin) tilitapahtumat ja merkinnät olla yhdenmukaisia tältäkin osin.
- Tavoite olisi, että vuodelta 2021 tehtävässä tilissä olisi yhdenmukaisen mallin mukaan velat ilmoitettu.

Asiasta käytiin keskustelua ja näkemykseksi muodostui:

- yksittäiset velat kuten pankkilaina kirjataan kuten nytkin kirjanpitotapahtumina
- jos on paljon eri velkoja ja velkoja ulosotossa, eikä niitä pystytä hoitamaan, ne voidaan kirjat yhtenä summana ulosottolistan mukaan ja lista on liitteenä
- velkoihin kirjataan manuaalisesti loppusaldo vuodenvaihteessa, koodina ulosottovelka, korotus/vähennys, tiliöinnin selite on velkojen täsmäytys
- toimenpiteissä (yleiskatsauksessa) ilmoitetaan tilanne, esim. ”eläkkeestä ulosmitattu xx € ja velan loppusumma tulee siis tiliin
- eläkkeen/tulon ulosmittaustapauksissa hoitotilille tulee veroilla ja ulosmittauksella vähennetty nettosumma, mutta tarkastajan pitää saada tilistä selville tulon oikea määrä eli ilman ulosottoa
- vuodenvaihteessa tehdään kirjaukset toimenpiteisiin tulon määrästä, kun tieto tulee veroprosentista eli brutto ja netto eläke, nettotulo näkyy kirjanpidon tilillä
- tiliointikoodit velan korotus 450 000 ja alennus 750 000

Muita tilanteita

- veronpalautuksen ulosmittaus=>ei erillistä tilitapahtumaa, toimenpiteissä näkyy
- kun velkoja hoidetaan muutoin kuin ulosoton kautta=> normaalit kirjaukset
- jos paljon velkoja perinnässä, mutta ei ulosotossa, ei tarvitse pyytää saldotodistuksia vuodenvaihteessa, voi merkitä yhtenä summana, toimenpiteissä tiedot
- ”maksamattomat laskut” – alkuselvittelyssä kirjattu velaksi, jatkossa voi merkitä yhtenä summana.

- Tulot: bruttotulo, vero, nettotulo – kirjataan Edvardiin, päivitetään vuodenalussa ilmoituksen mukaan

3. Kelan uusi käytäntö

Edunvalvontatoimistosta tullut viesti:

” Edunvalvontasihteerillä ei ole lakiin perustuvaa oikeutta saada päämiehen salassa pidettäviä tietoja Kelasta. Tämän vuoksi tarvitsemme edunvalvontasihteereiltä aina tiedon, mihin hänen oikeutensa saada tietoja perustuu ja mikä hänen työtehtävänsä on tai mitä tehtäviä edunvalvoja on määrännyt edunvalvontasihteerin tehtäväksi. Pyydämme jatkossa huomioimaan tämän ohjeistuksen, jotta asiakkaiden asioiden hoitaminen olisi mahdollisimman mutkatonta.”

Käytäntö on ollut voimassa jo viime kesästä alkaen. Oikeudellisesti arvioiden KELA:n vaatimus on perusteltu. KELA:lle on riittänyt jopa puhelimesta kerrottu delegointivaltuutus edunvalvojalta ja tietoja on saanut. Jos menee kirjallinen pyyntö tietojen saannista, siihen tulee laittaa selvitys eli se, että edunvalvoja on delegoinut tehtävät ko. edunvalvontasihteerille. Jos KELA vaatii, voi liittää delegointivaltakirjan. Jäsenten tiedossa ei ole, että suullinen/kirjallinen ilmoitus ilman liitettä ei olisi riittänyt.

4. Yhteistyöhaluttomat/kyvyttömät päämiehet

Edunvalvontatoimistosta tullut kysymys:

*”Yritin etsiä kehittämistyöryhmän kannanottoja aiheesta **päämiehen tahdonvastaiset toimenpiteet sekä yhteistyöhaluttomat/kyvyttömät päämiehet**. En ainakaan itse onnistunut löytämään aiheesta kehittämistyöryhmän kannanottoja. Mielestäni olisi hyvä, jos kehittämistyöryhmä pohtisi tätä ongelmakenttää ja antaisi toimintasuosituksensa.*

- *miten edunvalvojan tulee toimia tilanteessa jossa päämiehen oikeustoimikelpoisuutta ei ole rajoitettu, ja päämies kieltää maksamasta hänen laskujaan ja/tai kieltää puuttumasta hänen asioihinsa millään tavalla?*
- *kun edunvalvojan tulisi tavata päämies ja tehdä asiakkaalle edunvalvontasuunnitelma, kuinka tulisi toimia asiakkaiden kanssa, jotka eivät halua tavata edunvalvojaansa, taikka päämiesten kanssa jotka eivät suostu taikka kykene yhteistyöhön?”*

Asiasta keskusteltiin ja alustavasti todettiin

- vastaavia tapauksia oli jäsenillä tiedossa ja niitä on käsitelty ryhmässäkin
- Pirkanmaalla tapaus, jossa päämies myös kieltää laskujen maksun ja on tehnyt jatkuvasti kanteluja ja rikosilmoituksia siitä, kun edunvalvoja on maksanut laskuja, päämiehen toimintakelpoisuutta on rajattu niin, että päämies ei voi nostaa kanteita yksin, mutta muilta osin ei ole rajattu, odotetaan esitutkinnan ratkaisuja siitä, onko virkavirhe maksaa laskuja
- päämiehellä oikeus olla ”yhteistyöhaluton” eikä pakko suostua tapaamisiin ja tällöin edunvalvoja joutuu hoitamaan omalla rinnakkaisella puhevallalla tarkoin harkiten, mikä päämiehen etu on
- näissä tilanteissakin kannattaa tehdä edunvalvontasuunnitelma, antaa päämiehelle mahdollisuus kommentoida ja sitten tehdä suunnitelma, ja toimittaa se päämiehelle, vaikka päämies ei sitä olisi hyväksynyt
- näissä tilanteissa asioiden hoidon dokumentointi ja perustelu lienee tavallista tärkeämpää

- edunvalvoja päättää saatavien suorituksesta holhoustoimilain 31 § :n perusteella ja tästä voisi vetää myös sen johtopäätöksen, että edunvalvoja voi päättää, mihin (laskujen maksu) näitä varoja käytetään
- mikäli asioiden hoito käy mahdottomaksi, voi hakea toimintakelpoisuuden rajoitusta: tällöin tuomioistuin ottaa kantaa tilanteeseen ja ratkaisusta voi saada ohjetta
- jos asioita ei voi hoitaa eikä edunvalvonnasta ole mitään hyötyä päämiehelle, voi hakea myös vapautusta tehtävästä
- kehittämisajatuksena esitettiin myös muutosta holhoustoimilakiin esim. perusteissa määräämiselle ”henkilö olisi edunvalvonnan keinoin autettavissa”.

Seuraava kokous 18.2.2021